הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר עבודה

קרית ספר על משנה תורה, הלכות תמידים ומוספין

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות תמידים ומוספין

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-תמידים-ומוספין/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ב 5
הלכה ה 6
הלכה ו 6
הלכה ז 6
הלכה ט 7
הלכה י 7
הלכה יב 7
פרק ב 8
הלכה א 8
הלכה ב 8
הלכה ד 8
הלכה ו 9
הלכה ז 9
הלכה י 9
הלכה יא 10
הלכה יב 10
הלכה יג 10
הלכה יד 11
פרק ג 11
הלכה א 11
הלכה ב 11
הלכה ד 12
הלכה י 13
הלכה יג 13
הלכה טו 13
הלכה טז 14
הלכה יח 14
הלכה כ 14
הלכה כב 14
פרק ד 15
הלכה א 15
הלכה ט 15
הלכה יד 15
פרק ה 15
הלכה א 15
הלכה ג 16
הלכה ו 16
הלכה ז 17
הלכה ח 17
הלכה י 17
הלכה יב 17
הלכה יד 18
הלכה טו 18
פרק ו 18
הלכה א 18
הלכה ח 20
פרק ז 20
הלכה א 20
הלכה ג 20
הלכה ה 21
הלכה יא 22
הלכה יב 22
הלכה יג 23
הלכה יד 23
הלכה טו 23
הלכה יז 23
הלכה יט 23
הלכה כב 24
פרק ח 24
הלכה א 24

הלכה ב 25
הלכה ג 25
הלכה ו 25
הלכה יא 26
הלכה יב 26
הלכה יג 26
הלכה יד 27
הלכה טז 27
הלכה יז 27
הלכה יח 28
הלכה כ 28
פרק ט 28
הלכה א 28
הלכה ה 29
הלכה ו 30
הלכה ז 30
פרק י 32
הלכה א 32
הלכה ג 32
הלכה ה 32
הלכה ו 32
הלכה יא 33
הלכה יב 33
הלכה יד 33
הלכה טו 33

פרק א

הלכה א

מצות קכט להקריב שני תמידין והם שני כבשים בכל יום אחד בבקר ואחד בין הערבים דכתיב שנים ליום עולה תמיד את הכבש אחד וגו'.

הלכה ב

ואימתי זמן שחיטתן של בקר שוחטין אותו קודם שתעלה החמה משיאירו פני מזרח דשחיטה פסולה בלילה דכתיב ביום זבחכם וזריזין מקדימין למצות מצפרא כדכתיב וישכם אברהם בבקר ונמשך זמנו עד ארבע שעות ותמיד של בין הערבים מדאוריתא כל שש שעות אחרונות כשר דכתיב בין הערבים מעידנא דמתחיל שמשא למערב ומאחרין אותו מפני הקרבנות של יחידים או של צבור שאסור להקריבן קודם תמיד של שחר דכתיב וערך עליה העולה בתר ובער עליה הכהן דהוא סדור מערכה והאי העולה אתמיד של שחר קאי מדלא כתיב עולה אלא העולה ה"ק וערך עליה העולה החשובה האמורה תחלה לכל העולות והיינו עולת תמיד דכתיב ברישא בפ' הקרבנות דצו את אהרן. ולא שוחטין קרבן אחר תמיד של בין הערבים דכתיב והקטיר עליה חלבי השלמים וקאי אתמיד דסיפיה דקרא הוא וה"ק והקטיר על העולה הזאת כלומר אחריה חלבי השלמים ודרשינן עליה שלמים ולא על חברתה של בין הערבים שלמים ומשום דהוי אמרינן שלמים הוא דלא נקריב הא עולות נקריב אוקמי' קרא דשלמים לשון השלמה ודרשינן הכי עליה השלם כל הקרבנות כלם דהיינו על תמיד של (שחר) [בין הערבים] ופסח לבדו הוא שקרב אחר תמיד של בין הערבים דדין הוא שיאוחר הפסח שנאמר בו בערב ובין הערבים תזבח את הפסח בערב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים לתמיד שלא נאמר בו אלא את הכבש השני תעשה בין הערבים. וכן מחוסרי כפורים מקריבין כפרתן אחר תמיד של בין הערבים ביום י"ד כדי שיהיו טהורין לאכול פסחיהן לערב דאתי עשה דפסח דחמיר דאית ביה כרת ודחי עשה דהשלמה דלית ביה כרת דכיון דילפינן בעלמא דעשה דוחה את לא תעשה כ"ש דידחה עשה חמור את עשה הקל בכל ענין ואפילו היכא דלא מיקיים עשה חמור בעידנא דקא עבר אעשה הקל כי הכא דבעידנא דמעקר עשה דהשלמה לא מקיים עשה דאכילת פסח דאינה אלא בלילה וכדי שיהא להם פנאי לשחוט פסחיהם.

הלכה ה

שוחטין התמיד בערב פסח שחל להיות בע"ש בתחלת זמנו שהוא בחצי שבע דנטו כבר צללי ערב וניכר שהוא בין הערבים דאף על גב דמדאוריתא כל שש שעות אחרונות כשר לא מיכוונו לצמצם בחצי יום.

הלכה ו

ומקטירין כל דבר הראוי להקטרה כל היום דעשה דהשלמה היינו כשנזרק דמן קודם תמיד של בין הערבים וכיון שנראה להקרבה קודם לכן על תמיד של שחר הוא מושלם ומקטירין איברי עולות ואימורי קרבנות כל הלילה דכתיב על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר וכתיב ולא ילין חלב חגי עד בקר עד בקר הוא דלא ילין הא כל הלילה ילין ומעלן ומקטירן כל הלילה ואינו נפסל אלא אם כן מצאן עולת השחר כשהן למטה והיינו כשנזרק דמן קודם תמיד ולא הספיקו להקריבן דכיון שנראו להקרבה על תמיד של שחר הוא מושלם כדאמר אבל אי לאו הכי הא אמרן דאין דבר קרב אחר תמיד של בין הערבים משום עשה דהשלמה.

הלכה ז

איברים של תמיד דוחין את הטומאה ואין דוחין את השבת אלא בתחלתו של שבת נשחט וקרב בשבת וסופו אינו דוחה דתמיד של ערב שבת אין איבריו נקטרין משתחשך דכתיב במועדו ואפילו בטומאה במועדו ואפילו בשבת וסופו דטומאה כתחלתו מה תחלתו דזריקת דמו בר מדחי טומאה הוא אם אין כהן טהור אף סופו דהקטרת איברים דוחה טומאה אבל שבת דתחלתו לא דחי דתמיד של בין הערבים לאו בר מדחי שבת הוא בתחלתו דהא נשחט בין הערבים ודם נפסל בשקיעת החמה סופו נמי לא דחי ואם כן במועדו דדרשינן ואפילו בטומאה לא איצטריך אלא לסופו דתמיד של שבת כיון דתחלתו דוחה שבת אבל סופו דערב שבת לא כדאמר. חלבי שבת קרבין בלילי יו"ט שחל להיות במוצאי שבת אבל אין קרבין בליל יום הכפורים דכתיב עולת שבת בשבתו לימד על חלבי שבת כגון איברי תמיד של בין הערבים שקרבין ביו"ט והוא מוצאי שבת דעולת שבת בשבתו משמע למדרשיה בלא ו"ו ומשמע דעולת שבת קרבה בשבת אחרת והיינו במוצאי שבת דהיינו י"ט יכול אף ביום הכפורים שחל להיות במוצאי שבת ת"ל בשבתו ו"ו מיעוטא הוא בשבתו ולא בשבת אחרת דהיינו י"ה וכ"ש עולת חול דאינה קרבה ואפילו ביו"ט דכיון דאמרינן עולת שבת בשבתו דהיינו של שבת ביו"ט מכלל דשל חול ביו"ט אינה קרבה. אבל י"ד שחל להיות בשבת מקטירין חלבי הפסחים בליל יו"ט מפני שהם כחלבי שבת דכתיב לא ילין לבקר זבח חג הפסח לבקר הוא דלא ילין

הא כל הלילה ילין ויקטירנו בליל יו"ט ואע"פ שנותר מקרבן של חול דהוא י"ד שנזרק בו דם הפסח חול הוא והא אמרינן ולא עולת חול ביו"ט אלא קרא בי"ד שחל להיות בשבת עסקי' ושבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקי' אנפשיה דמדקשו קראי אהדדי ע"כ קראי גופייהו מוקמי אנפשייהו הכי.

הלכה ט

אין פוחתין מששה טלאים המבוקרים בלשכת הטלאים שבמקדש ויהיו מוכנים קודם הקרבה בד' ימים דכתיב בתמיד תשמרו להקריב לי במועדו וכתיב התם והי' לכם למשמרת עד יום י"ד לחדש מה להלן טעון בקור ד' ימים קודם שחיטה אף כאן טעון בקור ד' ימים קודם שחיטה הילכך לא היו פוחתין מו' טלאים והיו נוטלין שנים ליום ונותנים ב' אחרים קודם הלילה.

הלכה י

כמעשה תמיד של שחר כן מעשה תמיד של בין הערבים כדכתי' את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים דמשמע דתרוייהו שוו והכל כמעשה העולה כדכתיב עולת תמיד. ועקידתו ראשו לדרום ופניו למערב דכל כמה שיכולין לקרבו צד הראש אצל המזבח מקרבין אותו דכתיב ושחט אותו על ירך המזבח צפונה ופניו למערב דכתיב ושחט אותו לפני ה' והיינו בקרן מערבית צפונית ושל בין הערבים בקרן מזרחית צפונית דפניו למערב בעיא משום ושחט אותו לפני ה' כדאמרינן דשל שחר נמי פניו למערב היה ואף על גב דבעינן נגד השמש היינו במקום שרואה השמש דהיינו בקרן מערבית כדאמר אבל פניו לעולם למערב כדכתיב לפני ה' אלא שהשוחט שפניו למערב היה באלכסון כדי שלא יעכב אור השמש לבא ונגד השמש ילפינן ליה מדכתיב שנים ליום ודרשינן נגד היום דאי לחובת היום הא כתיב את הכבש אחד תעשה בבקר וגו' הא מה אני מקיים שנים ליום לנגד היום.

הלכה יב

טעו או שגגו או אפילו הזידו ולא הקריבו תמיד של שחר יקריבו תמיד של בין הערבים ואם היה מזבח חדש שעדין לא נתחנך לא יקריבו עליו תחלה של בין הערבים שאין מחנכין מזבח העולה אלא בתמיד של שחר דכתיב את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים דרשינן ליה הכי אם את הכבש האחד תעשה בבקר הוכשר שני לקרב בין הערבים ואי לא לא והאי קרא בחנוך כתיב דכתיב לעיל מיניה בפרשת ואתה תצוה וזה אשר תעשה על המזבח אבל נתחנך מזבח אפילו ראשון בין

הערבים דכתיב בפרשת פנחס ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר ובההוא קרא לא כתיב את הכבש האחד תעשה בבקר:

פרק ב

הלכה א

מצות קל להיות אש יוקדה על המזבח בכל יום דכתיב אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה אף על פי שהאש ירדה מן השמים דכתיב ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה וגו' מצוה להביא מן ההדיוט כדכתיב ונתנו בני אהרן הכהנים אש על המזבח.

הלכה ב

בבקר עורכין עצים ועורכין בראש המזבח מערכה גדולה של אש דכתיב ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העולה והאי ובער עליה אמערכה גדולה קאי דסמיך ליה וכן מצוה לעלות בשני גזירים של עץ עם תמיד של שחר יתר על עצי המערכה דכתיב עצים שני עצים בתר ובער עליה שהיא מערכה ראשונה וכן מוסיפין שני גזירין עם תמיד של בין הערבים דכתיב וערכו עצים על האש ועצים תרי משמע ואם אינו ענין לתמיד של שחר דהא כתיב ביה ובער עליה וגו' וערך עליה תנהו ענין לתמיד של בין הערבים דאי תימא אידי ואידי בתמיד של שחר ואמר רחמנא עביד והדר עביד א"כ לימא קרא ובער ובער אי נמי וערך וערכו מאי ובער וערכו ש"מ לתמיד של בין הערבים אתא כדאמר ושני כהנים מעלין אותן כל אחד בעץ יחידי בידו כדכתיב בהו וערכו דהיינו שני כהנים אבל של שחר בכהן אחד דלא כתיב ביה לשון רבים אלא ובער וערך.

הלכה ד

שלשה מערכות של אש עושין בראש המזבח בכל יום ראשונה מערכה גדולה שעליה מקריבין התמיד עם שאר הקרבנות. שניה בצדה קטנה שממנה לוקחין אש במחתה להקטיר קטרת בכל יום. שלישי אין עליה כלום אלא לקיים בה מצות האש דכתיב ביה אש תמיד תוקד וגו' וילפינן להו מדכתיב על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר זו מערכה גדולה דמוקדה לשון מדורת עצים ואש המזבח תוקד בו זו מערכה שניה של קטרת והאש על המזבח תוקד בו זו מערכה שלישית של קיום האש ואיצטריך דובער עליה למערכה ראשונה שהוא לשון צווי ועל מוקדה איצטריך לומר דמערכה ראשונה היא הגדולה דמוקדה לשון מדורת עצים כדאמרינן:

הלכה ו

אזהרת רמה שלא לכבות אש מן המזבח דכתיב תוקד על המזבח לא תכבה ואם כבה אפילו גחלת אחת ואפילו הורידה מעל המזבח וכבה לוקה ולא תימא דליכא במזבח אלא האי דאפילו איכא לקי דריבוי דמצוה אסיר ואפילו במקצת דאף על גב דגחלת שפקעה מעל המזבח לא יחזיר יש חלוק בין הורידה לפקעה דכיון דהורידה וכבת חייב משום לא תכבה כדאמר' אבל אש מחתה ומנורה לאחר שחתה גחלים למחתה ולמנורה כיבן אפילו בראש המזבח פטור דהא אי נתיק למצותה לשום למחתה ותו לא קרינא בה אש דמזבח ואפילו היא עדין בראש המזבח כדאמר'.

הלכה ז

ומערכה גדולה במזרח המזבח דרך ביאתו למזבח וחזיתה מזרחה אי משום שתהא הרוח מנשבת בו או משום אליתא עצים דקים שמשימין דרך שם שהאש סמוך לו ונדלקין הגדולי' ע"י הקטנים. ובורר עצי תאנה יפים למערכה שניה שיעשו הגחלים טובים לישאם למזבח הפנימי להקטיר קטרת ומסדרה מכנגד קרן מערבית דרומית משוכה מן הקרן כלפי צפון ד' אמות דבעיא נגד פתח ההיכל דגמרינן מגחלים של יום הכפורים דכתיב בהו ולקח מלא המחתה גחלי אש מלפני ה' ואי זהו מזבח שמקצתו לפני ה' ואין כולו לפני ה' זה מזבח החיצון וכתיב ביה לפני ה' ואין קרוב לפתח יותר מאותו הצד ובה כחמש סאין גחלים באומד כדי שיקח מהם במחתה לקטרת ובשבת מוסיפין מפני שמקטירין בשבת שני בזיכי לבונה של לחם הפנים דכל דבר הניטל מבפנים כגון ב' בזיכי לבונה כדי לתת על מזבח החיצון אינו נותן אלא באותה קרן שאין לו קרן סמוך ממנו דגמרינן משיירי דמים הפנימיים שניתנין על יסוד מערבית כדכתיב אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד מערכה של קיום האש לא קבע לה מקום אלא בכל מקום המזבח שירצה ומצוה במזבח עצמו דכתיב ואש המזבח תוקד בו מכאן להצתה שלא תהא אלא בראש המזבח כדכתיב בו:

הלכה י

מצות קלא להרים הדשן בכל יום מעל המזבח דכתיב והרים את הדשן והיא עבודה מעבודות כהונה כדכתיב ולבש הכהן מדו בד וגו' והרים את הדשן ובגדי כהונה שתורם בהם את הדשן יהיו פחותין מן הכלים שמשמש בהם בשאר עבודות דכתיב ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים מקיש בגדים שלובש לבגדים שפושט מה בגדים שפושט הם בגדי קדש אף בגדים שלובש הם בגדי קדש ומה ת"ל אחרים פחותין מהם כגון שחקים או מפשתן שאינו מוצהב שהאפר מלכלכתן כשמוציאו חוץ למחנה וגנאי למלך שיהא

משמש בהן על המזבח עבודת אכילה דבבגדים שבשל בהם קדרה לרבו לא ימזג בהן כוס לרבו.

הלכה יא

אימתי תורמין את הדשן בכל יום משיעלה עמוד השחר וברגלים משליש אחרון ובי"ה מחצות דכל הלילה כשר להרמה ולהקטרה דכתיב כל הלילה עד הבקר ממשמע שנאמר כל הלילה איני יודע שהוא עד הבקר שעד הבקר קרוי לילה מה תלמוד לומר עד הבקר תן בקר לבקרו של לילה שהוא עלות השחר ונתן לך הכתוב בקר אחר לומר שאין צריך להקטיר מבקר ראשון ואילך וכיון שלא נתן זמן באותו בקר על כרחיך הוא חצות הלילה ש"מ דבשיירי איברים שנתקשו מחמת האש ונעשו כעצים יבשים תלוי בחצות ובנשרפין ונעשו דשן מעוכל דלית ביה מששא כל הלילה והרים אבל אי אית ביה מששא כל הלילה והקטיר הילכך הואיל וכל הלילה כשר להרמה קבעו חכמים זמנה הכל לפי צורך השעה כדאמר'.

הלכה יב

מי שזכה לתרום טובל טבילה זו משום סרך טבילה מדרבנן לרבי יהודה ולובש בגדי הרמה ומקדש ידיו ורגליו דאין קרבין למזבח ולא לשום דבר מן העבודות אלא לאחר קדוש ידים ורגלים דכתי' בה בבואם אל אהל מועד וגו' ירחצו מים ונוטל את המחתה ועולה ומפנה הגחלים וחותה מן הגחלים שנתאכלו בלב האש ונעשו גחלים דקים דהוי דשן דכתיב והרים את הדשן אשר תאכל האש דהיינו אותן שנתאכלו כדאמר' ומחתה בעיא להרמת הדשן דהא לא אפשר לקמוץ גחלים רותחים בידו והא דילפינן הרמת דשן מהרמת קומץ דכתיב הכא והתם והרים היינו שלא יפחות באומד מלא הקומץ כהרמת קומץ דהתם ואם רצה להוסיף יוסיף אבל לא כקמצו ממש דלא אפשר כדאמרן ויורד וצובר הגחלים שחתה ע"ג הרצפה רחוק מן הכבש ג' טפחים דכתיב ושמו שלא יפזר אלא יהא צבור ואף על גב דכתיב אצל המזבח הא ילפינן בדוכתיה דכבש כמזבח לכל מילי והרי הוא אצל הכבש ועוד משום ששם הוא מקום שנותנים בו מראה ונוצה ודשון מזבח הפנימי ודשון המנורה.

הלכה יג

אחר שתרם זה רצים אחיו הכהנים ומקדשין ידיהם ורגליהם מפני שצריכין לעלות למזבח וכתיב או בגשתם אל המזבח וגו' ומחזירין האיברים שלא נתאכלו בצדדי המזבח ובכבש דכבש כמזבח ואינם נפסלין בלינה דאין לינה במזבח ובכבש ולאחר שיסדרו את המערכות יחזירו את האיברים על המערכה אחר התמיד של שחר ומנין לאברים

ופדרים שלא נתאכלו מבערב שסודרן כדי שלא יפסלו בלינה ואחר מערכה גדולה יסדרם ויקטירם דכתיב אשר תאכל האש את העולה על המזבח כלומר דבר שהתחיל האש לאכול מבערב העלה אותו על המזבח שים אותו על העולה וגורפין את הדשן במגרפות כדכתיב ועשית סירותיו לדשנו ויעיו דהיינו מגרפות ע"ג התפוח שהוא נוי למזבח וכשהוא רב מורידין ממנה למטה.

הלכה יד

ומוציאין אותה חוץ לעיר אל שפך הדשן כדכתיב והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה ואין בעלי מומין מוציאין אותו [דלא כרבי אליעזר (פ"ק) [פ"ב] דיומא (כג, ב) דמכשיר בעלי מומין להוצאת הדשן דדריש אחרים והוציא (ויקרא ו, ד) כלומר כהנים אחרים שהם מרוחקים כשרים להוצאה (רש"י שם) אלא כת"ק אחרים פחותים מהם ואם כן קאי והוציא אכהן תמי' דכתיב ברישיה דקרא ובתוספות (ד"ה יש) כתבו שם דבעל מום חשיב כמו זר והיינו טעמא דתנא קמא דפסל]. ומניחין אותה במקום שלא יתפזר דכתיב ושמו בנחת ושמו שלא יתפזר ושמו כולו וכיון דטעון גניזה כדכתיב כלו אסור בהנאה:

פרק ג

הלכה א

מצות קלב להקטיר הקטרת על מזבח הזהב שבהיכל פעמיים בכל יום בבקר ובין הערבים דכתיב והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה וכתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה לא הקטירו בבקר יקטיר בין הערבים אפילו היו מזידין דלא תלה הכתוב זה בזה ואין מחנכין מזבח הזהב אלא בקטרת של בין הערבים דכתיב בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ואי לאו דעבד הדלקה מאורתא ממאי בעי לתקן לצפרא אלמא חינוך מנורה בין הערבים וכיון דמנורה נתחנכה בערב קטרת נמי נתחנ' תחל' בערב דכת' ובהעלות אהרן את הנרו' בין הערבים יקטירנה.

הלכה ב

כמה מקטירין ממנה בכל יום משקל מנה חציו בבקר וחציו בין הערבים דכיון דכוליה קטרת הוי שס"ה מנים כמנין ימות החמה בר משלשה די"ה כדילפינן בדוכתיה הוי מנה לכל יום וכי היכי דכתיב בשל שחר יקטירנה הכי נמי בשל בין הערבים כתיב יקטירנה א"כ חציו יקטיר בשחר וחציו בין הערבים כדאמר'. המזבח שנעקר מקטירין הקטרת במקומו [כדאמר רב ריש פרק קדשי קדשים בזבחים (נט, א) דאע"ג דמזבח

שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולים כדכתיב וזבחת עליו (שמות כ, כא) כשהוא שלם וכו' כדקאמר רב גופיה ואישתמיט ליה קרא כדקאמר התם, אפ"ה סבר דמזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו דדוקא מין זבח הוא דפסיל משום דבעינן מתן דמים על ד' או על ב' או מתנה אחת ובלבד שיתן כנגד היסוד, אבל גבי קטרת דליכא מתנה בשום קרן לא בעינן אלא מקומו של מזבח]. וקטרת שפקעה מעל גבי המזבח אפילו קרטון שבה אין מחזירין אותה דכתיב אשר תאכל האש את העולה על המזבח עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי קטרת דהוי על מזבח הפנימי. בעת הקטר' פורשין כל העם מבין ההיכל ומבין האולם ולמזבח עד שיצא זה שהקטיר וכן בשעה שיכנס בדם חטאות שבפנים פורשין דכתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש יכול אפי' בעזרה לא יהא אדם בשעת הקטר' ת"ל באהל מועד אין לי אלא באהל מועד שבמדבר שילה ובית עולמים מנין ת"ל בקדש אין לי אלא בשעת הקטר' דכת' וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל אי זו היא כפרה ששוה לכל הוי אומר זו הקטרת דקטרת דמכפרת דכתיב ויתן את הקטרת ויכפר על העם ועל מה מכפרת על לשון הרע דההוא קרא דקרח על לשון הרע הוה דכתיב אתם המיתם את עם ה' יבא קטרת שהוא דבר שבחשאי דכל אדם לא יהיה באוהל מועד וכו' ויכפר על דבר שבחשאי דסתם לשון הרע בחשאי הוא מתן דמים מנין תלמוד לומר בבאו לכפר אין לי אלא בכניסתו ביציאתו מנין ת"ל עד צאתו.

הלכה ד

דשון מזבח הפנימי הוא בכלי קדש כדשון מזבח החיצון ומניחו במקום דשון של מזבח החיצון אצל מזבח רחוק מן הכבש ג' טפחים מקום המוראה והנוצה דכתיב והסיר את מראתו בנוצתה וגו' אל מקום הדשן אם אינו ענין למכתב אל מקום הדשן לדישון מזבח החיצון דהא כתיב ביה דשן אחר דכתיב והרים את הדשן תנהו ענין אל מקום הדשן לדשון מזבח הפנימי והמנורה דאי תימא אידי ואידי למזבח החיצון ולקבוע לו מקום שתהא השלכת מוראת העוף אצל המזבח קדמה לימא קרא אצל המזבח קדמה וממילא ידענא דהיינו מקום הדשן דיליף אצל אצל מושמו אצל המזבח אלא מדאיצטריך למיכתב הדשן ש"מ בדשון מזבח הפנימי מיירי ודשון המנורה אתיא מרבויי דה"א דהדשן. ומי שזכה בקטרת לוקח כלי מלא קטרת מחזיק חצי מנה דבכלי בעינן שיתקדש קודם שיקטיר ובמחתה מביא גחלים ממערכה שניה כדילפינן לעיל מדכתיב ביה ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני ה' דהיינו מערכה שנייה שהיא נגד פתח ההיכל:

הלכה י

מצות קלג להדליק נרות המנורה בכל יום והוא דשון המנורה והטבת נרותיה בבוקר ובערב דכתיב יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני ה' וכתיב בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה משמע שהיה דשון והטבה בבקר והדלקה בין הערבים והדלקת הנרות דוחה את השבת ואת הטומאה כקרבנות שקבוע להם זמן דכתיב בהו תמיד כעולת התמיד דכתיב בה תמיד ודחיא שבת וטומאה דכתיב בה במועדו תשמרו להקריב לי במועדו ומשמע לא יעבור זמנן ואפילו הן טמאים ואפילו הוא שבת ולא הוי למד מן הלמד אלא גילוי מילתא בעלמא הוא. וחצי לוג שמן הוא נותן לכל נר דכתיב יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בקר שיתן שמן במדה שיהא דולק מערב עד בקר ושיערו חכמים חצי לוג אפילו ללילי טבת הארוכות ואין מחנכין את המנורה אלא בהדלקת שבעת נרותיה בין הערבים דכתיב בבקר בהטיבו את הנרות והטבת נרות היינו דשונן מן האפר ואי לאו דעבד הדלקה מאורתא הטבה בצפרא מהיכא אלמא דחנוך מנורה בין הערבים ודשון מנורה משליכו במקום הדשן אצל המזבח עם דשון מזבח הפנימי והחיצון כדמרבינן לעיל מהא דאל מקום הדשן. נר שמצאו שלא כבה מתקנו כדאמר' ושכבה מדשנו ומדליקו וזהו הטבתן.

הלכה יג

נר מערבי שכבה אין מדליקין אותו אחר דשונו אלא ממזבח החיצון ושאר הנרות מדליק כל אחת מחברתה דכתיב אש תמיד תוקד על המזבח ודרשינן ליה אש שנאמר בו תמיד דהיינו מנורה דכתיב להעלות נר תמיד והיינו נר מערבי תוקד מעל המזבח החיצון והיינו בשלא היה הנס מתקיים והיה מוצאו שכבה כגון משמת שמעון הצדיק דמדליקו ממזב' העולה כדאמר' דלא סמיך תורה אניסא אבל כל זמן שהיו ישראל חביבין היה דולק כל היום והיינו העדות דכתיב בה דעדות הוא לבאי עולם דשכינה שורה בישראל דנותן בה שמן כמדת חברותיה וממנה היה מדליק הנרות בין הערבים ובה היה מסיים הטבת הנרו' שדלק כל היום ואינו מטיבו עד הערב. ואינו מדליק ע"י קינסא דאיכא משום בזויי מצוה ואבוהון דכולהו דם דכתיב ושפך וכסה במה ששפך יכסה שלא יכסה ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו אלא מושך הפתילה ומדליק ומחזירה.

הלכה טו

כל הפתילות שאסור להדליק בהן בשבת אסור להדליק בהן במקדש במנורה דכתי' להעלות נר תמיד דמשמע שתהא שלהבת עולה מאליה ולא תהא צריכה תקון ותהא עולה על ידי התקון.

הלכה טז

לא היה מטיב כל הנרות בפעם אחת אלא מטיב חמשה נרות ומפסיק בדם התמיד ואח"כ מטיב השתים ר"ל אמר כדי להרגיש את כל העזרה בתחלת עבודה ור' יוחנן אמר דכתיב בבקר בבקר בהטיבו את הנרות חלקהו להטבת נרות לב' בקרים אלו יקדמו לדם התמיד ואלו יאחרו אלמא איכא עבודה בנתים וכל העבודות סדורות על פי המקראות וליכא עבודה המפסיק בה ביניהן אלא דם התמיד כדאמ' וכיון דאתחיל בנרות עביד רובא דהיינו חמש דכיון דכתיב בהטיבו את הנרות יקטירנה אין נרות פחותות משנים ולכך צריך לשייר ב' להדליקם ואח"כ יקטיר כדכתיב בהטיבו את הנרות והדר יקטירנה:

הלכה יח

מצות קלד שיקריב כהן גדול מנחה בכל יום והיא הנקראת מנחת חביתין מחצה בבקר עם תמיד של שחר ומחצה בין הערבים עם תמיד של בין הערבים כדכתיב מחציתה בבקר ומחציתה בערב כדכת' בתמיד בקר ובין הערבים ולישתן ואפייתן דוחה את השבת ואת הטומאה ככל קרבן שקבוע לו זמן כתמיד דדחי שבת וטומאה והכא נמי כתיב תמיד ולא הוי למד מן הלמד אלא גלוי מילתא בעלמא כדאמר' לעיל ועוד אם תאפה מבערב תפסל בלינה דמחבת כלי קדש היא וכתיב על מחבת וגו' טחינה והרקדה בחוץ ואינו דוחה את השבת דלישה ואפייה לחוד הוא דילפינן דדחיה שבת אבל לא טחינה והרקדה דאיפשר מאתמול דלא נתקדשה עדין בכלי.

הלכה כ

כהן שהקריב מחצה בשחרית ומת או נטמא או נולד בו מום ומנו כהן אחר יביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב מחצה נמצאו שני חצאין קרבין ושני חצאין אובדין וכן אם אבד או נטמא החצי של בין הערבים דלא כתיב מחצית ומחצית אלא מחציתה ומחציתה דמשמע מחצה משלם הוא מקריב ולא שיביא חצי עשרון מביתו בבקר וחצי בין הערבים כשנטמא החצי של בין הערבים או שאבד וכתיב ומחציתה מרבוייא דוי"ו משמע אפילו כהן העומד בין הערבים אף על גב דאיכא חצי עשרון הראשון יביא עשרון שלם וחוצהו מחצה קרב ומחצה אבד ומחצה דראשון ודשני תעובר צורתן ונשרפין דהא מחזא חזו דאי בעי מקריב האי מחצ' ואי בעי מקרי' האי וכיון דהוו חזו להקרב' טעונין שרפה כדאמר'.

הלכה כב

מת כ"ג בשחרית אחר שהקריב חצי עשרון ולא מנו אחר תחתיו מביאין היורשים עשרון שלם עבור כפרתו ושלימה היתה קרבה דכתיב והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה תחתיו אחד מבניו יעשה אותה משל יורשים קרבה עד יעמוד אחר יכול יקריבו

יורשין לחצאין כמו שהיה אביהן עושה ת"ל אותה כולה ולא חציה. מת כהן גדול קודם שיקריבו בבקר ולא מנו כהן גדול מקריבין עשרון שלם בבקר ועשרון שלם בין הערבים כדמפקי' מדכתיב והכהן המשיח וגו' ודרשינן המשיח שמת אחד מבניו יעשה אותה שלימה כדילפינן ואין כופלים שמנה ולבונתה אלא ג' לוגין וקומץ לבונה לוג ומחצה וחצי קומץ בבקר וכן בין הערבים דסלת דגלי קרא דהוכפלה כדאמר' מדכתיב אותה גלי ושמן ולבונה דלא גלי לא גלי:

פרק ד

הלכה א

תקנו חכמים פייסות לכל העבודות משום דנפישי כהנים ואתי לאינצויי:

הלכה ט

מצות קלה להוסיף שני כבשים עולות בשבת דכתיב וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ומקריבין תמיד של שחר ואחר כך המוספין כדכתיב על עולת התמיד הרי שלא הקריבו בשבת זו יכול יקטירו בשבת האחר שתים תלמוד לומר בשבתו מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו ומשמרה הנכנסת בשבת חולקת בלחם הפנים עם משמרה היוצאת דכיון דשתיהן עוברות היוצאת תמיד של שחר ומוסף והנכנסת תמידין של בין הערבים כפי מה שחלקו ביניהם וכדכתיב חלק כחלק יאכלו וגו' חולקות בלחם הפנים שהוא בין עבודת שחרית לבין הערבים. ואין אוכלין את הלחם עד שיקטירו שני בזיכי לבונה על האש והן מתירין את הלחם באכילה דכתיב והיתה ללחם לאזכרה והלבונה טעונה מלח כדכתיב על כל קרבנך תקריב מלח ואחר קרבן המוספין מקטירין הבזיכין דכתיב ביום השבת ולשון ביום משמע באור עצום היום ולא בבקרו ושני כהנים מקטירין שני הבזיכין.

הלכה יד

כהן גדול לעולם נוטל מכל משמר חצי החלות שזכה בהן אותה המשמר דכתי' והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו ואינו נוטל פרס שאינו כבודו:

פרק ה

הלכה א

מצות קלו לעשות לחם הפנים ולסדרו בכל יום שבת לפני ה' בהיכל דכתיב ביום השבת יערכנו הכהן והוא י"ב חלות כדכתיב בקרא שנים עשר חלות כל חלה שני עשרונים

כדכתיב שני עשרונים יהיה החלה האחת ועורכין אותו שני סדרים שש חלות בכל סדר דכתיב שתים מערכות שש המערכת ובין כל ב' חלות שלשה קנים דכתיב מנקיותיו ואלו הקנים שמנקין את הלחם מעפוש שהרוח מנשבת בין החלות על ידי סכוך הקנים בין כל חלה וחלה וסומך כל מערכה בשתי קשות דכתיב וקשותיו והיינו סניפין שמקשין את הלחם ומחזיקין אותו שלא ישבר ונותנין בצד כל מערכה כלי שיש בו קומץ לבונה דכתיב ונתת על המערכת לבונה זכה ועל היינו סמוך כדכתיב ועליו מטה מנשה ומתרגמינן סמיכין עלוהי על כל מערכת לבונה דהיינו שני בזיכין ושולים היה להם כדי שיניחום כדכתיב ונתת וקומץ לבונה היה בכל אחד דכתיב הכא לאזכרה וכתיב גבי קומץ אזכרה מה להלן קומץ אף כאן קומץ.

הלכה ג

שני הסדרים מעכבין זה את זה דכתיב בלחם הפנים חק עולם וכל היכא דכתיב חקה הוי לעכובא וכן הבזיכין מעכבין זה את זה והבזיכין והסדרים מעכבין זה את זה דחק עולם הוי עכובא אכולהו כדאמרן. ואין מחנכין את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת כדכתיב ביום השבת יערכנו הכהן משבת לשבת מוציאין את הלחם שהוא על השלחן משבת שעברה ומסדרין לחם אחר דכיון דבשבת מסדרין כדכתיב ביום השבת יערכנו הכהן וכתיב לחם פנים לפני תמיד משמע דכשמסדרין אז מסלקין ולא קודם ומשום הכי צריכין ד' כהנים מהנכנסין לעבודה בשבת לשני סדרים ושני בזיכין וארבעה שיקדימו ליטול שני הסדרים ושני הבזיכין אלו מושכין ואלו מניחין עד שלא יגביהו המושכין מן השלחן אלו מניחין כדכתיב לפני תמיד. נתנו את הלחם על שלחן של זהב שבאולם דאין מורידין בקדש עד שיוקטרו הבזיכין דאין הלחם ניתר אלא בהקטרתם כדכתיב והיתה ללחם לאזכרה כדאמ' לעיל וביום הכפורים שחל להיות בשבת מתחלקות החלות לערב ולא למחר דלחם הפנים נפסל בלינה לאחר זמנו שנסתלק דכל המנחות משנתקדשו בכלי נפסלים בלינה דלחם הפנים הוי מנחה כדכתיב והיתה לאהרן ולבניו קאי אמנחה דכל דבר הבא מן התבואה מנחה הוא ומנחה נאמר בה קדש קדשים כחטאת ואשם הנאכלים ליום ולילה עד חצות והכא נמי כתיב ואכלוהו במקום קדוש כי קדש קדשים הוא מאשי ה' ואכלוהו מוסב על הלחם שהוא לשון זכר.

הלכה ו

מעשה לחם הפנים ארבעה ועשרים סאין דכיון דמחטים אתו ומתבואה ישנה נפיק עשרון מובחר מסאה והוו כ"ד עשרון לי"ב חלות כדכתיב שני עשרונים יהיה החלה האחת ומניפין אותו בי"א נפה הלכה למשה מסיני למצוה ולא לעכב ואף על גב דכתי'

סלת נקחת נמי בחטים דכתיב ולקחת מכל מקום ובלבד שתהיה סלת בשעת אפיה מה שאין כן בשאר מנחות דכתיב הכא אותה אותה נקחת בחטים ולא שאר מנחות דחסה תורה על ממונן של ישראל לקנותו חטים שיביא לחם בזול בכל יום אבל שאר מנחות שאין באות תדיר לא הותרו לקנות כי אם סלת.

הלכה ז

לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים בעזרה כשאר המנחות לא אתברירא טעמא בגמרא אמאי לישתן ועריכתן בחוץ ולשין אותן אחד אחד דכתיב שני עשרונים יהיה החלה האחת מלמד שנלושות אחת אחת ואופין אותם שתים שתים דכתיב ושמת אותם שימה ראשונה שאתה עושה מהם דהיינו בתנור תהא בלשון אותם דמשמע שהיה נותן שתים בב' דפוסין יחד בתנור.

הלכה ח

וג' דפוסין של זהב וכל חלה מהן מרובעת שיהו לו פנים רבים כדכתיב לחם פנים אורך כל חלה עשרה טפחים ורחבה חמשה ורומה ז' אצבעות וכל השיעורין הלכה למשה מסיני והר' דוראן ז"ל תשובת ק"ל האריך בצורת לחם הפנים ובשתי הלחם ארכן לרוחב השלחן דכיון דהוו שתים מערכות וארכן כארך השלחן לא איפשר לאנחינהו אלא הכי.

הלכה י

אין אפיית לחם הפנים דוחה את השבת ולא את יום טוב דכיון דלישתן בחוץ איפשר למעבדינהו מאתמול דלא איפסל בלינה כל שלא נתקדש בכלי שרת וכן סדור הקנים ונטילתן אינו דוחה את השבת.

הלכה יב

סדר הלחם בשבת כמצותו ולא את הבזיכין עד למחר ולשבת הבאה הקטיר הבזיכין נפסל הלחם דכיון שנסדר כדינו בשבת נפסל בלינה דלן בלא בזיכין ואינו קדוש לחייב עליו משום פגול ונותר וטמא וכן סדרן בשבת והקטיר הבזיכין לאחר השבת הבאה הלחם אינו קדוש ולא נפסל דכיון שנסדר שלא כמצותו אין שלחן מקדשו ואפילו הגיע זמנו אבל הקטיר הבזיכין בשבת קדש ונפסל הלחם דכיון שנקטרו בזיכין כמצותן בשבת נפסל הלחם אף על פי שלא נסדר כמצותו כיצד יעשה בלחם ובזיכין שסדרן שלא בזמנן יניחם שם על השלחן עד שיעבור יום השבת והם מסודרין ולשבת הבאה אחר כך יקטיר הבזיכין שאפילו נשאר הלחם עם הבזיכין על השלחן כמה שבתות אין בכך כלום דאין שלחן מקדשו עד השבת ולשבת האחרת כבר הקטיר הבזיכין כמצותן.

הלכה יד

סדרן בשבת כמצותן והקטיר הבזיכין לאחר שבת זו או אחרת נפסל הלחם כיון שנסדרו כהלכתן ולא נקטרו הבזיכין כמצותן והוו כקדשים שנפסלו שחייבין עליהם משום פגול ונותר וטמא.

הלכה טו

נפרסה טו חלה אחת עד שלא הסירו מעל השלחן פסול דכתיב קדש קדשים היא שאם נפרסה חלה אחת מהן כולן פסולות ואין מקטיר עליו את הבזיכין דהויא לה מנחה שחסרה קודם קמיצה וכתיב בה מן המנחה פרט לשחסרה קודם קמיצה ואם אחר שהסירו נפרס הלחם פסול דהוו שיירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דמקטיר קומץ עלייהו ושיירים אסורין באכילה. הגיע זמן הלחם להסירו שהוא לאחר שש שעות הוי כמי שהסירו ואם נפרס הלחם מקטיר הבזיכין עליו אף על פי שלא פרק דכיון דבריר קומץ דידהו דקאי הבזיכין באפי נפשיה הילכך הגיע זמנה כמאן דקמצה דמיא. נטמאה אחד מן הסדרין בין לפני הקטרה בין לאחר הקטרה או אחד מן הבזיכין הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו דאף על גב דהוי קרבן צבור הוי חלוק כשבט אחד שנטמאה בארבעה עשר בניסן דנדחה לפסח שני וטהורין עושים הראשון:

פרק ו

הלכה א

סדר עבודות התמידות בכל יום כך הוא תרומת הדשן היא תחלת עבודה דיממא ועיקר מצותה בלילה כדילפינן לעיל ואחר כך מסדר מערכה גדולה ואחר כך שניה דכתיב היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר זו מערכה גדולה דמוקדה לשון מדורת עצים משמע ואש המזבח תוקד בו זו מערכה שניה של קטרת ולימדך שתהא על המזבח החיצון ומשם יכניסו גחלים על הפנימי ומערכה גדולה עדיפא לאקדומי דאי לא משכח עצים למערכה שניה מי לא מעייל ממערכה גדולה נמצאת אף הגדולה ראויה לפנים ואחר כך שני גזרי עצים דכתיב בשני גזרי עצים עליה ובער עליה הכהן עצים דהיינו שני גזרי עצים ועליה קאי אמערכה גדולה דסמיך ליה ומשמע עליה ולא על חברתה דהיינו מערכה שניה מכלל דאיתא לחברתה כבר ותרי עליה כתיבי חד לגופיה וחד לכדאמר ואחר כך דשון מזבח הפנימי דאף על גב דהכא נמי כתיב בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ואין קטרת אלא לאחר דשון אפילו הכי שני גזרי עצים קדמי דהוו על מערכה גדולה דאי לא משכח עצים למערכה שניה מי לא מעייל ממערכה גדולה ואחר כך הטבת

חמש נרות דכי עייל להיכל במזבח פגע ברישא קודם שיגיע למנורה ואין מעבירין על המצות דהפוגע במצוה לא יעבור ממנה דכתיב ושמרתם את המצות קרי ביה את המצות כשבא מצוה לידך לא תמתין לה עד שתחמיץ ותישן ואחר כך דם התמיד לסדורא דאביי אליבא דאבא שאול אבל לרבנן דפליגי עליה דם התמיד קודם להטבת חמש נרות דכתיב בהטיבו את הנרות יקטירנה קאמר רחמנא בעידן הטבה תהא מקטיר קטרת ולא תימא בהטיבו את הנרות והדר יקטירנה ואי איפשר להקטיר עד לאחר זריקת דם התמיד דמכפר עדיף דעולה מכפרת על עשה ועל לאו שניתק לעשה כדילפינן בדוכתיה וכיון דקיימא לן דנרות בעו הפסקה דכתיב בבקר בבקר בהטיבו חלקהו לב' בקרים אי אמרת קטרת קודמת להטבת כל הנרות אין לך עוד עבודה להפסיקו שכולן הן סדורות על פי המקראות ואחר כך מעלים איברים למזבח דקטרת קדים לאיברים דיוקדם דבר שנאמר בו בבקר בבקר לדבר שלא נאמר בו אלא בקר אחד בלבד דאף על גב דשדינן בקר דכתיב בשני גזרי עצים אתמיד והוו תרי אדם התמיד הוא דשדינן דאין כפרה אלא בדם ולא על האיברים ואחר כך מעלין סלת הנסכי' דהיינו מנחת העולה דמנין שלא יהא נותן דבר על מערכה גדולה קודם לאיברי התמיד דכתיב וערך עליה העולה משמע דאיברי התמיד הם בראשונה דאי לאורויי בעלמא אתא שיקטירו עליה עולות ושלמים ליכתוב וערך עליה אלא העולה אתא למדרש עולה ראשונה ואחר כך מקטיר החביתין ויוקדם מנחה דכתיב עולה ומנחה זבח ונסכים וגו' לימדך שתהא מנחת העולה אחר העולה מיד ולא יפסיקו חביתין בין עולה למנחת התמיד ואחר החביתין נסכים דחביתין אף הן שום מנחה והזקיקה הכתוב עם התמיד דכתיב בה ועשירית האיפה סלת למנחה תמיד אף היא תהא סמיכה לתמיד אחר מנחת נסכים כדכתיב עולה ומנחה וכתיב זבח ומנחה לימדך שלא יפסיק קרבן אחר בין זבח לנסכים ולא תימא אם כן ליקדום למנחה דהא בהאי קרא גופיה כתיב מנחה ברישא דכתיב עולה ומנחה זבח ונסכים וגו' ואחר כך מוספין דקודמין לבזיכין דכתיב בהו ביום השבת יערכנו ולשון ביום משמע באור עצום היום ולא בבקרו ואחר כך תמיד של בין הערבים דכתיב וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים ודרשינן ליה לשם השלמה לומר עליה על העולה של תמיד של שחר האמורה בראש המקרא וערך עליה העולה והקטיר והוסיף והשלים אחריה כל הקרבנות ולא על שבין הערבים לימד על תמיד של בין הערבים שהוא אחרון לכל הקרבנות. וקודם הקטרת היו קורין את שמע ומתפללין שכן נכון הדבר שיתפלל קודם שיקטיר שום הקטרה ויעל קרבנם לריח ניחוח ואחר שהעלו איברים לכבש מברכין ברכת כהנים על מעלות האולם ברכה א' כמו שנתבאר במקומו דכתיב וירד מעשות החטאת והעולה

וגו' וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וגו' ובשעת הניסוך אומרים הלוים השיר דאין אומרים שירה אלא על היין דכתיב ביה משמח אלהים ואנשים ומכין המשוררים במיני ניגון ותוקעין תשע תקיעות על פרקי השיר כדילפינן פרק ז' מהלכות כלי המקדש.

הלכה ח

ואין אומרים שירה אלא על עולת הצבור וזבחי שלמיהם האמורים בתורה אבל עולות נדבה שמקריבין מנותר תרומת הלשכה אין אומר' שירה עליהם וכן על הנסכים הבאים בפני עצמן אין אומרים שירה דכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם מקיש עולה לשלמים ושלמים לעולה לענין שידמה עולה האמורה כאן קדש קדשים דאין עולה קדשים קלים אף שלמים האמורים כאן שטעונין שיר בקדשי קדשים משתעי ואין לך שלמים קדשי קדשים אלא כבשי עצרת דשלמי צבור הם וכתיב בהו קדש יהיו לה' לכהן ומה שלמים האמורים כאן לגבי שיר קבוע להם זמן כדאמר' דהם כבשי עצרת אף עולה האמורה כאן שטעונה שיר היא שקבוע לה זמן לאפוקי נדבת צבור דאין קבוע לה זמן ונסכים הבאים בפני עצמו דאאכילה ושתיה דהוי קרבן ונסכים הוא דאמרינן שירה ולא אשתיה לחודה והשיר היה מזמור שהוא מעין מה שנברא בכל יום מימי בראשית ובשבתות שירת האזינו במוספין ובמוספי ר"ח ור"ה מענין דומה לו וכסדר שעושין בכל יום בבקר כך עושים בין הערבים חוץ מהרמת הדשן וסדור מערכות שלא היו כי אם בשחרית:

פרק ז

הלכה א

מצות קלז להקריב קרבן מוסף בר"ח דכתיב ובראשי חדשיכם תקריבו וגומר אחר תמיד של שחר כמוסף שבת דכתיב ביה על עולת התמיד וכמה הוא מוסף ראש חדש פרים שנים ואיל א' ושבעה כבשים הכל עולות כדכתיב תקריבו עולה לה' פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים ושעיר עזים אחד חטאת דכתיב ושעיר עזים א' לחטאת לה' וגו' העולות כמעשה העולות דעולה לה' כתיב בהו והחטאת כמעשה החטאת כדכתיב חטאת והיינו כסתם חטאת הנאכלת:

הלכה ג

מצות קלח להקריב קרבן מוסף בכל ימי הפסח כמוסף ראש חודש כדכתיב ובחמשה עשר יום לחדש הזה וגו' והקרבתם אשה עולה לה' פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים וגו' ושעיר חטאת אחד וגו' וכתיב כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה וגו'

הכל עולות ושעיר חטאת אחד כדכתיב בהו עולה וחטאת אחד:

מצות קלט להקריב ביום שני של פסח שהוא יום י"ו בניסן כבש לעולה עם עומר התנופה יתר על המוסף של כל יום דכתיב כי תבאו אל הארץ וגו' והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והניף את העומר וגו' ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים בן שנתו לעולה וגו' וכתיב בתריה ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה והיינו ממחרת יום טוב הראשון של פסח שהוא יום הבאת העומר והיא מנחה של צבור כדכתיב וקצרתם והבאתם וזמנו קבוע דכתיב בתר קרבן יום טוב הראשון של פסח וכתיב ביה נמי ממחרת השבת כדאמר' ולפיכך דוחה את השבת ואת הטומאה כשבת וקרבנות שקבוע להם זמן.

הלכה ה

אין מביאין מנחה זו אלא מארץ ישראל דכתיב והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן דהיינו קציר ארץ ישראל כדכתיב ברישיה דקרא כי תבאו אל הארץ וגו' ומצוה להביא מן הקרוב איבעית אימא משום דכתיב כרמל רך ומל שתהא התבואה רכה ונמללת ביד ואי מייתי מרחוק נשיב לה זיקא ומתקשה בדרך והאי כרמל במנחת העומר כתיב ואין זה גורעין ומוסיפין באמצע תיבה דהוי כמו שמלה שלימה ואיבעית אימא משום דאין מעבירין על המצות דהוי דאוריתא כדא' לעיל והילכך נוטל אותה שמוצא ראשון לא הביא מן הקרוב מביא מכל מקום דליכא העברה. מצותו להקצר בלילה דכתיב מיום הביאכם את עומר התנופה תספרו וגו' יכול יקצור ויספור ויביא ביום תלמוד לומר שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי אתה מוצא שבע שבתות תמימות בזמן שאתה מתחיל למנות מבערב יכול יקצור ויביא ויספור מבערב תלמוד לומר מיום הביאכם הא כיצד קצירה וספירה בלילה כדכתיב שבע שבתות והבאה ביום כדכתיב מיום הביאכם ואף על גב דספירה כתיב בה מיום הביאכם אפילו הכי הויא בלילה כקצירה דכתיב שבע שבתות תמימות כדאמ' ומיום הביאכם כתיב ולא משעת הביאכם וכיון דחשכה מבערב יום הביאכם הוא וכיון דזמנו קבוע קוצרין אותו בין בחול בין בשבת בי"ו בניסן וכל הלילה כשר לספירת העומר דכל שמצותו בלילה כשר כל הלילה ואם קצרוהו ביום כשר דעיקר ילפותא דתמימות לא הויא אלא אספירה דכתיב מיום הביאכם את עומר וגו' תספרו וכתיב שבע שבתות כדאמ'. מצותו לבא מן הקמה כדכתיב וקצרתם דהיינו מן הקמה וכתיב חרמש בקמה לא מצאו יביא מן העמרים דכתיב תקריב מ"מ. מצותו לבא מן הלח לא מצא יביא מן היבש דכתיב כרמל כר ומל וכתיב תקריב כדאמר'.

הלכה יא

עומר זה מן השעורים היה בא ודבר זה הלכה ממשה רבינו וילפינן לה נמי מאביב אביב דמצרים דבר אחר מה מצינו יחיד מביא חובתו מחטים ומשעורים צבור נמי מביאין חובתן מחטים ומשעורים ואי לאו מנחת העומר לא משכחת צבור מביאין חובתן משעורים. דבר אחר דאי עומר בא מן החטים אין שני הלחם בכורים וכתיב בהו וביום הבכורים דקרינהו רחמנא בכורים ומפני הטועי' שאומרים ממחרת השבת דהוי שבת בראשית היו עושים שינוי בקצירתו דמפי השמועה למדו שאינה שבת אלא יום טוב וכן ראו תמיד הנביאים והסנהדרין בכל דור ודור שהיו מניפין את העומר בששה עשר בניסן בין בחול בין בשבת והרי נאמר בתורה ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וכתיב ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי ואם תאמר שאותו הפסח אירע בשבת כמו שדמו הטפשים הטועים איך תלה הכתוב התר אכילת חדש בדבר שאינו העיקר ולא הסבה אלא נקרה מקרה אלא מאחר שתלה הכתוב הדבר במחרת הפסח הדבר ברור שמחרת הפסח היא העילה המתרת את החדש ואין משגיחין על אי זה יום מן ימי השבוע הוא.

הלכה יב

קצרוהו והביאוהו לעזרה כדכתיב והבאתם את עומר ראשית קצירכם דמשמע דמשעת קצירה יביאוהו לעזרה ושם חובטין וזורין ובוררין אותו ומהבהבין אותו באבוב מנוקב כדי שיהא האש שולט בכולו כדכתיב אביב קלוי באש גרש כרמל וטוחנין אותו כדכתיב גרש כרמל לשון שבירה וטחינה גסה ברחים של גרוסות כמו ויגרס ומוציאין ממנו עשרון מנופה בי"ג נפה הלכה למשה מסיני ואם נשאר נפדה וחייב בחלה דחיוב חלה היינו גלגול דעיסה ביד הדיוט לאחר שנפדה ופטור מן המעשרות דמירוח הוה כיד הקדש ולוקחין העשרון של סלת השעורים ובוללין אותו בלוג שמן בששה עשר בניסן כדכתיב ונתת עליה שמן ואין שמן פחות מלוג לעשרון כדילפינן פרק י"ב מהלכות מעשה הקרבנות ונותנין עליו קומץ לבונה כדכתיב ושמת עליה לבונה ואין לבונה פחות מקומץ כדילפינן נמי התם מדכתיב והרים ממנו בקומצו וגו' ומניפו במזרח כדכתיב לפני ה' דהוי אפילו במזרח דלא כתיב לפני ה' אלא למעוטי בחוץ מוליך ומביא מעלה ומוריד כדכתיב אשר הונף ואשר הורם ומגישו כנגד חודה של קרן מערבית דרומית כשאר המנחות דכתיב והבאת את המנחה וגו' והגישה לרבות מנחת העומר להגשה וכן הוא אומר והבאתם את עומר ראשית קצירכם דנקט לשון הבאה ולר' יהודה אתי במה הצד ממנחת חוטא וסוטה דשוו לקמיצה ולהגשה וקומץ ומקטיר דכתיב והקטיר

הכהן את אזכרתה דהיינו קומץ והשאר נאכל לכהנים כשאר מנחות דמדנקמצת שייריה נאכלין ואימתי קומצין אותו אחר שמקריבין מוסף היום וכבש העולה קודם תמיד של בין הערבים בהדי כבשים דמוסף היום מקריבין כבש העולה ואחר כך העומר הכל קודם תמיד של בין הערבים דעליה השלם כל הקרבנות כולם.

הלכה יג

אסור לקצור בארץ ישראל מין מחמשת מיני תבואה קודם קצירת העומר דכתיב ראשית קצירכם שיהא תחלה לכל הנקצרים הראוייה להביא מהם העומר ובית השלחין שבעמקים הואיל ואין ראוי להביא ממנו דבעינן קצירכם של כלכם פרט לזה שממהר להתבשל קוצרין אותו מלפני העומר ואמרינן נמי כתוב אחד אומר וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר וגו' דמשמע דיכולין לקצור קודם לעומר וכתוב אחד אומר ראשית קצירכם הא כיצד ממקום שאתה מביא אי אתה קוצר ממקום שאי אתה מביא כגון בית השלחין דרעו' הן ואין עומר בא מהן דבעינן מבחר נדריכם אתה יכול לקצור.

הלכה יד

תבואה שהשרישה קודם לעומר העומר מתירה ואם לאו אסור אפילו לקוצרה עד עומר הבא דכתיב וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה משעת זריעה בשדה שיהא נקלט ונשרש בשדה ובשתי הלחם כתיב ואזריעה דעומר קאי.

הלכה טו

תבואה שלא הביאה שליש מותר לקצור ממנה כדי להאכיל לבהמה דלאו קצירה איקרי וקוצרין מפני הנטיעות אי משום דלא יופסדו נטיעות טעמא הוי משום דאין ראוי לעומר משום דהוי שדה אילן וכל שאי אתה מביא אתה קוצר כדאמרינן ואי משום נטיעות דכלאים הוי טעמא כי הני בית האבל ובית המדרש דכתיב ראשית קצירכם ולקצירכם תהא זו ראשית ולא לקציר של מצוה.

הלכה יז

ואין מביאין מנחות קודם הבאת העומר ואם הביא פסול דכיון דאסיר להדיוט פסיל לגבוה דבעי ממשקה ישראל מן המותר לישראל וקודם לשתי הלחם לא יביא דכתיב בהו מנחה חדשה שתהא חדשה לכל המנחות ואם הביא כשר כיון דהותר מכללו להדיוט. והמקריב מנחה מן החדש תחלה מברך שהחיינו מדרבנן.

הלכה יט

תבואה שזרעה אחר שקרב העומר ועבר עליה הבאת שתי הלחם של שנה זו וקצירת עומר של שנה הבאה הוי ספק אי מתירין שלא כסדרן כיון דחלפו תרוייהו שתי הלחם

ועומר אהאי תבואה או דילמא בעינן כסדרן עומר ובתריה שתי הלחם וכן מספקא לן אי חנטת העלין הוי כמו השרשה או לא לפיכך לא יביא ואם הביא הורצה והקוצר קודם קצירת העומר אינו לוקה דלא כתיב ביה לאו והקציר כשר:

הלכה כב

מצות קמ לספור כל איש שבעה שבועות מיום הקרבת העומר דכתיב וספרתם לכם ממחרת השבת שבע שבתות ומצוה למנות הימים עם השבועות דכתיב תספרו חמשים יום מתחלת היום מונין דכתי' תמימות אימתי אתה מונה תמימות בזמן שאת' מונה מבערב הא כיצד קציר' וספירה בליל' והבאה ביום שכח ולא מנה בלילה מונה ביום דאכתי קרינא ביה תמימות כיון דהוי ביומיהו כיון דנקצר ביום כשר לדעת הרב ז"ל ספירה נמי דקצירה וספירה בזמן אחד כדכתי' מהחל חרמש בקמה אינך רשאי להחל חרמש אלא ביום הספירה ואין מונין אלא מעומד דכתיב בקמה בקומה ואם מנה מיושב יצא. מצוה זו על כל איש מישראל כדכתיב וספרתם לכם וגו' כל אחד ואחד בכל מקום ובכל זמן דלא תלה ספירה בהקרבת העומר ונשים פטורות בכל מצות עשה שהזמן גרמא וכיון דאינהו פטירי עבדים נמי דלא מיחייבי אלא במצוה שהאשה חייבת דגמרי לה לה מינה:

פרק ח

הלכה א

מצות קמא להביא בחג השבועות שהוא יום החמשים מספירת העומר קרבן מוסף כמו בפסח ור"ח שני פרים ואיל אחד ושבעה כבשים כלם עולות ושעיר חטאת אחד כדכתיב וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' וגו' והקרבתם לריח ניחוח פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים שעיר עזים אחד לכפר עליכם מלבד עולת התמיד וגו':

מצות קמב להביא שתי הלחם ביום זה עם הקרבנות הבאים על הלחם כדכתיב והקרבתם מנחה חדשה לה' וגו' והקרבתם על הלחם שבעה כבשים תמימים בני שנה ופר בן בקר אחד ואילים שנים יהיו עולה לה' וגו' ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים ומדאשתני סדרן ש"מ אחריני נינהו ולא האמורין בחומש הפקודים במוספין ושני שעירי חטאות של יום זה נאכלין וכן שני כבשי שלמים דכתיב בחטאת צבור במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד ובזבחי שלמי צבור בעצרת כתיב

ועשיתם שעיר עזים וגו' ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים מה שעיר עזים דחטאת נאכלת לזכרי כהונה אף ב' כבשים דזבחי שלמי צבור נאכלין לזכרי כהונה.

הלכה ב

שתי הלחם אינם באים אלא מן הארץ ומן החדש דכתי' ממושבותיכ' דהיינו ארץ ישראל תביאו לחם תנופה דהיינו מנחה חדשה לה' לא מצאו חדש יביאו מן העליה דכתיב תביא אפילו מן העליה דאי לדרשה דכל שאתה מביא ממקום אחר הרי הוא כזה לכתוב קרא תביא מאי תביאו שמע מינה תרתי והא דכתיב ראשית למצוה והא דכתיב מנחה חדשה שתהא חדשה לכל המנחות כלומר שיביאו שתי הלחם קודם שיביאו שום מנחה מן החדש אבל ב' הלחם גופייהו באות אפילו מן הישן.

הלכה ג

חטים שירדו מן העבים עם המטר כששתו העבים באוקינוס בלעה ספינה מלאה חטים ואיבעיא לן אי ממושבותיכם דקאמר רחמ' לאפוקי ח"ל אבל דעבים שפיר דמי או דילמא ממושבותיכם דוקא ואפילו דעבים נמי לא לפיכך לא יביא ואם הביא כשר. וכיצד היו עושין מביאין משלשה סאין חדשות דכיון דמחטי אתיין אע"ג דהוי חדש אתי שני עשרונות משלשה סאין ומנופה בי"ב נפה והשאר נפדה כדאמר' לעיל ולחם הפנים שבא מן הישן די לו בי"א נפה עשרון מכל סאה אבל עומר שהוא משעורין חדשות אינו מובחר אלא משלש סאין העשרון ובי"ג נפה כדאמ' לעיל הלכה למשה מסיני. וכולן אם רבה במדת הסאין או מעט כשר כיון שהעשרון הוא כהלכתו.

הלכה ו

ולשין אותן אחת אחת וכן אפייתן אחת אחת דכתיב בלחם הפנים שני עשרונים יהיה החלה האחת מלמד שנילושת אחת אחת מנין שאף שני הלחם כן תלמוד לומר יהיה ואפיית לחם הפנים שתים שתים דכתיב ושמת אותם ומדלא כתיב ושמתם אלא אותם אתא לאפוקי שתי הלחם שלא יאפו אותם שתים אלא אחת אחת. ולישתן ועריכתן בחוץ לא איתברירא טעמא ואפייתן בפנים ככל המנחות דמנחה איקרי. ואין אפייתן דוחה שבת ולא יום טוב דכתיב הוא לבדו יעשה לכם לכם ולא לגבוה וכהנים משלחן גבוה קא זכו והן חמץ כדכתיב חמץ תאפינה. ומביא שאור ממקום אחר ונותנו לתוך המדה וממלאה דכיון דכתיב חמץ תאפינה בעינן מחומץ יפה דאלו בודה שאור מתוכה אינה מתחמצת יפה מאליה והן ברבוע ארכן שבעה טפחים ורחבן ארבעה וגובהן ארבע אצבעות ואיפשר דהני שיעורין הוו הלכה למשה מסיני דלא רמיזי בקראי.

הלכה יא

שני כבשים טעונים תנופה חיים דכתיב והניף הכהן אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה חיים ואם הניף זה בפני עצמו וזה בפני עצמו יצא דאותם דכתיב בהוא היינו למעוטי זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים ולוקח חזה ושוק מהם ומניפן עם הלחם דגמרי' מזבחי שלמי יחיד בדון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד טעונים תנופה שחוטין בחזה ושוק כדכתיב חזה התנופה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה שחוטין ומינה מה שלמי יחיד בחזה ושוק אף שלמי צבור בחזה ושוק ואפי' תימא דאמרינן דון מינה ואוקי באתרה הא כתיב שלמיהם בשלמי יחיד מזבחי שלמיהם דמשמע לשון רבים והוה ליה למיכתב לשון יחיד דביחיד משתעי קרא ומדכתב לשון רבים לימד על חזה ושוק של שלמי צבור שיונפו ומניחן זה בצד זה בשעת התנופה דהא דכתיב על שני כבשים היינו בצדן כדכתיב וסכות את הארן על הפרכת שהיה אצל הארון הכא נמי על שני כבשים על בסמוך. תנופה במזרח ומוליך ומביא מעלה ומוריד כדילפי' לעיל ואם הניפן אחד אחד יצא כדכתיב שוק התרומה וחזה התנופה ואח"כ מקטיר. אימוריהם כשלמי יחיד ושאר הבשר נאכל לכהנים כדכתיב קדש יהיו לה' לכהן ואע"ג דכתיב קדש ולא כתיב קדשים כיון דכתיב לה' כמאן דכתיב קדש קדשים דמי. וכן שתי החלות נוטל כהן גדול אחת מהן והשניה מתחלקת לכהנים דכתיב לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו ונאכלות ליום ולילה עד חצות כבשים קדשי קדשים כיון דכבשי עצרת הוו קדשי קדשים כדאמר'.

הלכה יב

שחט ב' כבשים על ארבע חלות ואמר יקדשו שנים מתוך ארבע מניפן והשאר פודין אותן בפנים ואפילו בחוץ וממילא הוא דהוו חולין בעזרה והוא לא הכניסן משנעשו חולין דאי פודן בחוץ איפסלו ביוצא ומתוך שאין אתה מכירן הרי כולן פסולות ואם לא התנה לא קדש הלחם דכתיב באיל נזיר ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות אלמא זביחת איל מיקדשא לסל ומיניה גמרינן לכבשי עצרת דזביחתן מקדש שתי הלחם וכי היכי דבאיל נזיר כתיב על סל המצות שהוא ידוע וניכר הכי נמי בשתי הלחם דעצרת בעינן מיהא שיתנה שתים מתוך ארבע.

הלכה יג

שחט ארבע כבשים על ב' חלות זורק דם שנים מהם שלא לשמן דלא מקדשי לחם והדר מניף הנשארים עם הלחם שאם אי אתה אומר כן אלא שיזרקו דמן לשמן תחלה והדר שלא לשמן הנשארים קפסדת את האחרונים דאין לך דבר שנראה לשמן ונדחה מלשמן

כגון הני דמשזרק ראשונים לשמן תו לא חזו אחרונים לשמן וכיון דנדחה מלשמן אין כשרין שלא לשמן כשאר כל הזבחים.

הלכה יד

שתי החלות מעכבות זו את זו דהוייה כתיב בהו דכתיב סלת תהיינה ושני כבשים מעכבים זה את זה דכתיב בהו נמי הוייה קדש יהיו וגו' חסר אחד מהם יקח זוג לשני שחט אחד לשמו יקח לו זוג. שתי הלחם מעכבים את הכבשים והם אינם מעכבין את הלחם דגמר יהיו דכתיב קדש יהיו מתהיינה דלא ידעינן אהיי קאי הויה אי אלחם או אכבשים הילכך גמר מסולת תהיינה מה להלן הוייה דלחם אף כאן הוייה דלחם משמע דהוי לעכובא ולא כבשים דלא מעכבי לחם כדא' ואם הונפו עם הכבשים מעכבין זה את זה דכתיב והניף הכהן אותם וגו' קדש יהיו לה' לכהן דבר שסופו להיות קדש הילכך אבד הלחם יאבדו כבשים אבדו כבשים יאבד הלחם דכיון דהוזקקו זה לזה בתנופה ואבד אחד מהם יביא כבשים ולחם אחר.

הלכה טז

שתי הלחם הבאות בפני עצמן כדאמרן דלא מעכבי להו כבשים כיצד עושין יונפו וראויין לאכילה מדאורייתא דכתיב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים בכורים לה' הקישו הכתוב לבכורים מה בכורים בפני עצמן אף שתי הלחם יכולים לבא בפני עצמן ומה ביכורים לאכילה אף שתי הלחם לאכילה אפילו באות בפני עצמן מדאוריתא כדאמר' אלא דרבנן החמירו משום גזרה דאשתקד וכו'. הפר ושני אלים ושבעת כבשים ושעיר הבאים ביום זה בגלל הלחם אינן מעכבין את הלחם ולא הלחם מעכבן דכתיב והקרבתם על הלחם שבעת כבשים תמימים וגו' והקרבתם על הלחם חובה דמשמע דאינן קרבין בלא לחם ולא לחם בלא כבשים והדר כתיב שבעת כבשים תמימים בני שנה וגו' דמשמע אף על פי שאין לחם אם כן מה תלמוד לומר על הלחם מלמד שנתחייבו בכבשים קודם שנתחייבו בלחם כל זמן שהיו במדבר שלא היה להם אלא מן.

הלכה יז

שתי פרים של מוסף היום הבא בגלל הלחם אינם מעכבין זה את זה דכתיב ביחזקאל וביום החדש תקח פר בן בקר תמים וששה כבשים פר מה תלמוד לומר והרי נאמר בתורה פרים שנים לפי שנאמר פרים כדאמר' מנין שאם לא מצא שנים מביא אחד תלמוד לומר פר משמע דלא מעכבי בראש חודש והוא הדין כל היכא דאית פרים כי הכא בעצרת דלא מעכבי כדאמר'.

הלכה יח

איל של מוסף ושני אילים הבאים בגלל לחם אינם מעכבים זה את זה דהא אילים כתיבי בתורת כהנים ואיל בחומש הפקודים ושני האילים מעכבין זה את זה דכתיב בהו ואילים שנים יהיו לעכובא ושבעה כבשים של מוסף. ושבעה שבאים בגלל לחם אינן מעכבין זה את זה כדאמר' דהני כתיבי בתורת כהנים והני בחומש הפקודים ונראה דכבשים דהכא ודהכא נמי לא מעכבי אהדדי דהא כתיב בהאי קרא דיחזקאל וששה כבשים בני שנה ובתורה כתיב בראש חודש שבעה מנין שאם לא מצא שבעה שיביא ששה ת"ל ששה ומנין שאם לא מצא שיביא אפילו אחד תלמוד לומר ולכבשים מאשר תשיג ידו ומאחר דכתיב הכי דאפילו אחד ששה כבשים למה לי דכמה דאיפשר לאהדורי מהדרינן משמע דכל כבשים לא מעכבי זה את זה ואם נשחטו כולן מעכבין זה את זה ככבשים וחלות דכבשים מקדשי לחם בשחיטה ומעכבי אהדדי כדילפינן מאיל נזיר דכתיב ביה יעשה זבח במה יעשה בזביחה.

הלכה כ

התמידין אינן מעכבין את המוספין ולא המוספין את התמידין כדילפינן לכולהו כבשים דלא מעכבי אהדדי ולא מוספין מעכבין אהדדי כדאמרן ולא תמידין אהדדי כדילפינן מקרא דיחזקאל דכתיב בראש חודש ששה כבשים בני שנה ובתורה כתי' שבעה ואינם צריכין להקריב השאר למחר דכיון דעבר יומו בטל קרבנו כדכתיב שנים ליום לכל יום והא עבר וכתיב זאת עולת חדש בחדשו שאם עבר יומו בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין וגבי שבת כתיב נמי בשבתו. לא מצאו אלא שני כבשים אם יקריבו אותן למוסף היום אין להם תמידין למחר הוי ספק אי תמידין עדיפי שכן תדיר או דילמא מוספין עדיפי שכן מקודשים קודם תמידין דמוספין יקרבו היום ותמידין לא יקרבו היום עד למחר:

פרק ט

הלכה א

מצות קמג להביא באחד בתשרי קרבן מוסף היום פר ואיל ושבעה כבשים הכל עולות ושעיר חטאת הנאכלת כדכתיב בפרשת פנחס ובחדש השביעי וגו' ועשיתם עולה וגו' פר בן בקר אחד איל אחד וז' כבשים וגו' ושעיר עזים אחד חטאת וגו' ושעיר חטאת נאכל דכתיב לכל מנחתם ולכל חטאתם וגו' בקדש הקדשים תאכלנו וגו' וזה מוסף היום יתר על מוסף ר"ח הקרב בכל ר"ח כדכתיב מלבד עולת החדש ומנחתה ועולת התמיד ומנחתה וגו' לפיכך אם חל בשבת יש ג' מוספין שבת ור"ח ור"ה דכיון דתמיד של כל

יום קרב בשבת מלבד המוסף כדכתיב על עולת התמיד מוסף דשבת נמי קרב בר"ח שהוא שבתו בר"ה וכיון דילפינן נמי סדרא דמוספין בשבת ר"ח ור"ה ממילא משמע דאיתנהו כולהו בחדא ומוסף שבת תחלה ואחריו מוסף החדש ואחריו מוסף ר"ה שכל התדיר מחברו קודם את חברו דכתיב בקרבן פסח מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה ומלבד עולת הבקר העשויה כבר משמע אלמא תמידין קדמי למוספין וכתיב כאלה תעשו ליום שבעת ימים משמע כסדר שאמרתי לך כאלה שלמעלה שהתדיר קודם כך סדר המוספין שאם יש שני מוספין כגון שבת שבתוך הרגל יהא התדיר קודם לחברו ומשום דבאלה איצטריך לגופיה להטעין מוסף לכל יום משבעת הימים ביום ראשון להכי כתיב תעשו את אלה לומר שיהא כל העשיות שוות מה עשיית תמידין ומוספין תמידין קודמין אף מוספין תדיר מחברו קודם א"נ מדכתיב מלבד עולת הבקר ותשתוק אשר לעולת התמיד למה לי פשיטא דעולת הבקר עולת התמיד היא אלא תלה לך טעם הקדמתה בתדירות כדי שתלמוד לשאר תדירין שיקדימו דמשום היא גופא למה לי לפרושי טעמא וכל המקודש מחברו קודם לחברו דכתיב בחינוך הלוים ופר שני בן בקר תקח לחטאת מה ת"ל שני אם בא ללמד שהם שנים הא כתיב ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה וגו' ומה ת"ל ופר שני בן בקר שיכול שיהא חטאת קודמת לכל מעשה עולה כדכתיב את האחד חטאת ברישא תלמוד לומר פר שני בן בקר לחטאת הא כיצד דם חטאת קודמת לדם עולה מפני שמכפר והיינו קדושתו טפי מעולה ולהכי כתיב את האחד חטאת ברישא ואיברי עולה קודמין לאיברי חטאת מפני שהם כליל לאישים והיינו קדושתן טפי מחטאת ולהכי כתיב פר שני בן בקר תקח לחטאת דמשמע דעולה קדים והיינו לאיברים כדא'. היה לפניו תדיר ומקודש יקדים אי זה מהם שירצה דלא ילפינן דתדיר קודם אלא גבי שאינו מקודש הימנו ולא ילפינן מקודש דקדים אלא גבי שאינו תדיר הימנו הילכך שקולין הם. עבר או שכח ושחט שאינו תדיר או הפחות בקדושה תחלה מקריבו ואח"כ שוחט התדיר או המקודש דאם שחיט וזריק התדיר יקרוש דם שאינו תדיר הנשחט ראשונה ואם נשחטו כאחד ימרס בדם שאינו תדיר עד שיזרק דם התדיר.

הלכה ה

דם החטאת קודם לדם עולה דמרצה כדא' ואיברי עולה קודמין לאמורי חטאת דעולה כליל לאישים כדא' דם חטאת ואיברי עולה אי זה שירצה יקדים דשקולין הם זה מרצה וזה כליל לאישים וכן דם עולה ואימורי חטאת הם שקולין דדם עולה קאתי מהזבח שהוא כליל ואימורי חטאת קאתו מכח מכפר. וכן דם עולה ודם אשם אי זה שירצה

יקדים דזה מכח כליל וזה מכח מכפר דדוקא דם חטאת הוא דילפינן קודם לדם עולה ולא דם אשם אע"ג דמכפר.

הלכה ו

חטאת קודם לעולה כדילפינן ואפילו חטאת העוף קודמת לעולת בהמה דכתיב והקריב את אשר לחטאת ראשונה ולא הוה צריך דהא כתיב ואת השני יעשה עולה אלא זה בנה אב לכל החטאות שיקדמו לעולות ואפילו עולת בהמה וכן בשעת הפרשה מפריש החטאת תחלה ואח"כ העולה משום דעיקר חטאת הוא כדאמר' אלא דביולדת דעולת עוף תחת עולת בהמה באה דבהמה עיקר היתה. עולה דעוף קודמת לחטאת עוף להפרשה כדכתיב אחד לעולה ואחד לחטאת אבל להקרבה חטאת קודם כדילפינן לכל חטאות שקודמות לעולות.

הלכה ז

בקרבנות החג אינו כן אלא קרבין על סדר הכתוב פרים אלים כבשים עולות והדר שעיר חטאת דכמשפט כתיב בהו דמשמע כסדר האמור בענין ושעיר כתיב אחרון כדאמר' וכן בשגגת צבור בע"ז שהם מביאים פר עולה ושעיר חטאת פר קודם דכתיב ביה כמשפט משמע כמשפט סדר המקרא כך סדר עבודותיו ופר כתיב ברישא ופר כהן משוח קודם לפר העלם דבר של צבור דהואיל ומשיח מכפר ועדה מתכפרת דין הוא שיקדים מכפר למתכפר וכן אומר וכפר בעדו ובעד ביתו והדר ובעד כל קהל ישראל וכן לשריפתו דכתיב בפר העדה ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון מה ת"ל הראשון שיהא קודם לפר העדה לכל מעשיו ופר העלם קודם לפר ע"ז דהאי חטאת והאי עולה וחטאת קודם כדילפינן לעיל ופר ע"ז קודם לשעיר שלה אע"פ שהפר עולה והשעיר חטאת שכך הוא סדר הכתוב בתורה וכתיב ביה כמשפט וכתיב נמי בשעיר לחטת חסר א' למימרא דעולה קדמה. שעיר ע"ז קודם לשעיר נשיא שהנשיא יחיד וצבור קודמין ושעיר נשיא קודם לשעירת יחיד דהאי מלך והאי הדיוט ושעירת יחיד קודמת לכבשה כגון שהיו שנים זה הביא כשבה וזה הביא שעירה אע"פ ששניהם חטאת דשעירה ראויה לבא בשגגת ע"ז כדכתיב עז בת שנתה לחטאת קבעי לה שעירה וכבשה אינה באה על שגגת ע"ז כדא' אלא על שאר כריתות דאע"ג דכתיב בהו שעירת עזים תמימה הדר כתיב ואם כבש וגו' נקבה תמימה יביאנה. אפילו חטאת העוף של יולדת קודמת לכשבה נראה משום דחטאת העוף של יולדת באה במקום בהמה וכשבה אינה באה במקום שעירה חטאת קודם לאשם שדם חטאת ניתן על ד' קרנות ועל היסוד ואשם ב' מתנות שהם ד' וכל החטאות קודמין לכל האשמות חוץ מאשם מצורע מפני שהוא בא להכשיר את

המצורע לקדשים ולביאת מקדש הילכך חשיבות הוא לגביה דטהרה תלויה בו. אשם קודם לתודה ולאיל נזיר מפני שהוא קדשי קדשים והני קדשים קלים. תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים שהן נאכלין ליום ולילה וטעונין לחם מה שאין כן בשלמים והתודה קודמת לאיל נזיר מפני שיש בה ד' מיני מנחה שלמים קודמין לבכור שהן טעונין שתים שהם ד' וסמיכה ותנופה ונסכים. הבכור קודם למעשר בהמה דקדושתו מרחם ואינו נאכל אלא לכהנים המעשר קודם לעופות מפני שהוא מין זבח בסכין ועוף במליקה וזבחים חשיבי שמצותן מרובה שכל מיני הקרבנות באים מהם ויש בו קדשי קדשים דמו ואימוריו דדוקא לעולת בהמה הוא דקדים חטאת העוף אבל לא לשאר קרבן בהמה דאפילו מעשר קדים לה כדאמר'. והעופות קודמין למנחות שהן מיני דמים חטאת העוף ומעשר ועולת בהמה הואיל ועולה קודמת למעשר וחטאת העוף קודמת לעולת בהמה מקדים חטאת העוף תחלה ואחר כך העולה ואחר כך המעשר מיני בהמה ממין קרבן אחד. פרים קודמין לאילים שכן נתרבו בנסכין ואילים לשעירים שנתרבו נמי בנסכין וכבשים נמי קודמים לשעירים שנתרבו באימורים דהיינו אליה דכבש דסלקא לגבוה. העומר קודם לכבש הבא עמו ושתי הלחם קודמין לשני כבשים דהבא בגלל יום דהיינו עומר ושתי הלחם קודמין לבא בגלל עומר ולחם מנחת האיש קודם למנחת האשה דהוא מקודש ממנה במצות. מנחת חטים קודמת למנחת שעורים דאיתא בכל מנחות מה שאין כן בשעורין דליתנהו אלא בעומר ומנחת סוטה. מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה מפני שהיא באה על חטא ומכפרת מנחת נדבה ומנחת סוטה אי זה מהם שירצה יקדים דאף על גב דנדבה טעונה שמן ולבונה מנחת סוטה באה לברר עון ולהכי הוו שקולין. מנחות קודמים ליין דמנחה באה במקום קרבן כדלי דלות ויין קודם לשמן דיין הוי בפני עצמו לספלים ושמן הוי בלול במנחה. והשמן קודם ללבונה שנבלל עמה מה שאין כן בלבונה שהיא על מקצת המנחה ולבונה קודמת למלח כסדר הכתוב בתורה. ומלח קודם לעצים דמלח כתיב בתורה דאיקרו קרבן ועצים לא איקרו קרבן אלא בכתובים דכתיב ולקרבן העצים אימתי בזמן שבאו כולם כאחד אבל הבא ראשון קרב ראשון והאחרון אחרון דאין מעבירין על המצות וכדילפינן בהלכות דלעיל וכל הקודם בהקרבה קודם באכילה אכולהו דבני אכילה קאי כגון חטאת לאשם אשם לתודה תודה לשלמים שלמים לבכור בכור למעשר. שלמים של אמש קודמים לשבאו היום דזלזול להשהותן כל כך הואיל ובאו ראשונה שלמים של אמש וחטאת ואשם של יום חטאת ואשם קודמין דקדשי קדשים נינהו כדא' לעיל:

פרק י

הלכה א

מצות קמד להקריב מוסף ביום הצום כמוסף ר"ה פר ואיל. ואיל זה נקרא איל העם מפני שיש אילו של כ"ג וז' כבשים כולן עולות כדכתיב בפ' פנחס והקרבתם עולה לה' וגו' ושעיר חטאת והוא נאכל לערב כסתם חטאות הנאכלות ועוד מקריבין הצבור שעיר חטאת והוא נשרף שבן זוגו שעיר המשתלח כדכתיב ואת שעיר החטאת וגו' ושרפו באש וגו':

הלכה ג

מצות קמה להקריב מוסף ביום הראשון של חג והוא שלשה עשר פרים ושני אלים וי"ד כבשים כולן עולות כדכתיב בפנחס ובחמשה עשר יום לחדש הזה וגו' והקרבתם עולה לה' פרים בני בקר י"ג אילים שני כבשים בני שנה י"ד תמימים ושעיר חטאת נאכל כסתם חטאות דכתיב בהאי קרא ושעיר חטאת אחד וכן בכל יום משבעת ימי החג מקריבין שני אילים וי"ד כבשים ושעיר חטאת אבל פרים פוחתין אחד בכל יום עד יום השביעי פרים שבעה כדכתיב בהדיא קראי בכל יום:

הלכה ה

מצות קמו להקריב מוסף בשמיני עצרת פר ואיל ושבעה כבשים כולן עולות כדכתיב ביום השמיני עצרת וגו' והקרבתם עולה אשה וגו' פר אחד איל אחד כבשים בני שנה ז' תמימים ושעיר חטאת אחד וזה מוסף בפני עצמו דאינו כמוספי ימי החג ולכך נמנה מצוה בפני עצמה.

הלכה ו

כל שבעת ימי החג מנסכין את המים ע"ג המזבח ודבר זה הל"מ הוא ורמיזה במ"ם יו"ד מ"ם דיתירי בימי החג בשני בששי בשביעי ועם ניסוך היין של תמיד של שחר היה מנסך המים לבדן דתרוייהו ניסוך הן ואם ערה זה לתוך זה ונסך שניהם מכלי אחד יצא דשם ניסוך חד הוא וכיון דיין מזוג פסול דבעיא מידי דמשכר מים חשיבי בגווייהו ויצא מידי ניסוך מים ונראה דאף ידי ניסוך יין יצא אע"ג דיין מזוג פסול דהא דפסול היינו רביעית ההין מזוג דליכא רביעית יין כדכתיב ונסכו יין רביעית ההין אתה מנסך ולא את המזוג אבל הכא דאיכא רביעית יין יצא ידי ניסוך יין ומים כדא' ואם הקדים ניסוך מים לזבח ואפילו נסכן בלילה יצא דדוקא נסכים הבאים עם הזבח הוא דאתרבו מדכתיב ולנסכיכם ולשלמיכם אבל נסכים הבאים בפני עצמן דלא קדשי בשחיטת זבח

נקרבין בלילה. ובקרן דרומית מערבית היה מנסך למעלה מחצי המזבח כניסוך היין. ומים מגולין פסולין דכתיב הקריבהו נא לפחתך וגו'.

הלכה יא

ושירה בכל יום ילפינן לה לעיל פ"ו.

הלכה יב

כל המשמרות שוות ברגלים דכי כתיב חלק כחלק יאכלו היינו בשאר ימות השנה אבל ברגלים כתיב וכי יבא הלוי [באחד] שעריך מכל ישראל בשעה שכל ישראל באין בשער אחד דהיינו ברגלים ולכך התקינו חכמים ז"ל סדר הקרבת המשמרות כדי שיהא יד כולן שוה.

הלכה יד

ביו"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת היה שם מנחת של מוספין ושל תמידין ס"א עשרון ולכך לא היו מערבין אותן דכתיב וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה אמרה תורה הבא מנחה שיכולה ליבלל ושיערו חכמים דעד ס' עשרון יכולין וראויין ליבלל בבת אחת טפי לא ואע"ג דאין בילה מעכבת ראוי לבילה מיהא בעיא.

הלכה טו

ולעולם אין מערבין נסכים של פרים ואילים וכבשים אלא כל מין בפני עצמו דילפינן מחלבים דאין מערבין זה בזה דכתיב והקטירו ללמד שלא יערב אלא כל אחד בפני עצמו בין בקרבנות צבור בין בקרבנות יחיד ואם נתערבו החלבים מקטירן כאחד דלאו לעיכובא איירי קרא. מנחות שנתערבו אחר בלילתן בשמן מותר לערב יין שלהם לכתחלה ואפילו לא נבללו מותר לערב יין מדאוריתא דליכא משום והקטירו אלא בחלבים ושמן וסלת כדאמרן: